

ادبیات کمونیستیکو علمی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی ، علمی غزته‌در

جلد : ۵

سنه : ۳ ۳ ربیع الاول ۱۳۳۷ جمعه ایرتسی ۷ کانون اول ۱۹۱۸ نوسرو — ۹۷

مطبوعات قانونی و جرائم مطبوعات

تبع

قوانین موضوعه‌نك كافه‌سی بر احتیاج اوزرینه وضع و تطبیق اولندیغندن بالطبع بونلك یكانه محك وحدودی «احتیاج» در . بو حقیقت ، اربابجه معلوم ایسه‌ده بز ، حریت افکار و بیانك تحدیدی نه‌درجه‌یه قدر جائز اولور ، بو حقوق اساسیه‌نك تنقیصنی استیلام ایدن عوامل نه‌کی شیلردر ؟ سؤالیرینی آله‌رق الیوم مرعی اولان مطبوعات قانونتی تتبع ایده‌جکزر .

موضوعمه کیرمه‌دن شوراسنی عرض ایده‌لم که حیات اجتماعی‌ده ، تاثیر سحرکاریسیله بتون بشریتك روحنی اسیر ایتش اولان « حریت » مدلولنی بلاقید و شرط قبول ایتك قطعياً جائز اوله‌ماز . چونکه معناسی کالنه مصروف فرض اولنسه ، نه انتظام عالم ، نه‌ده آثار مدنیت و ترقی وجود بوله‌بیلیر . هر کس ، روح و مزاجنه موافق اولان هر شیئی الله

روی زمینده کی ابنای جنسمه خطاب

— ۲ —

کره مک ای « و ذکر ان نعمت الذکری... »

آیتله مخاطب اولانلری! سیزلری دوشوندریورسکیز. سیزدن زیاده بیز سیزه آجیورز. الکیزده صراط مستقیم وارکن اونی قیلدن ایجه قیلیجیدن کسکین بولدیفسکیزدن میدر؟ تطبیقانی جهتنه طوغری سیزی کوتورمدکلرندیمیز؟ نه نه نه جوق زماندر اوندن ایزاقی قایدیکیز و بالتیجه بک هم بک جوق کیر و قالدیکیز. ای بیللر کنه اوطریقندن سیزه اغری کلز. ال ویرره سیز اوندن اغری کیتمه سنی بیللر سکز. احوالکیزی کورلر، سیزی اک مترق ملئر صرهمنه یو کسکه کافل و ضامن اولان، دینکزه تعریضدن خالی قالمیور. نذلککیزی، صفات و انحطاطکیزی شاهد کوستره رک اذللرنده حق نزاع ایسته درلر. کورکلری طرغری طرز استنتاجلری تصحیحه محتاجدر. نحری اسبابده یا کلدلربی کوستریکن. کوسترکز که سیز بو حالکزه سبب اولان اسلاماق دکادر. بلکه اسلامیتی بیامین واکا مساط اولان کسه لرد. چونکه یو کس لوب ایلری کیتک ترقی ایدوب هر درلو ترقیاتدن استفاده ایتک و لحاصل سعادت موهوده و ارمق ایچون نه لازم ایسه اونی یا عقله امر ایدلشسکز. بونلری آکلندیکیز، یازیکن، کوسترکز، یاپیکیز، حق قازانکیز.

أوت ترقی اتمین ملئر یشایاماز، محو ویندرس اولفه حکومدر. ترقی ایچون علم و عرفان لازم کتا کزک سیزم ایلک اسمی « افرا » اوقودیمی و لاشدر. صکره علمک هر وقت آرتیسی ایسته مک و بونک ایچون هر دم قوشوب چایشمی لازم کایدیکی بیلدردیکی کی اختصاصه دخی وردیکی اهیق « وصل... » « ایشی بیللر دن صبریکیز » « بیللرله بیللرله هیچ بر اولور می؟ » امر لیلله کوستره شددر « معرفته، حکمته نائل اولان خبر فراوان و سعادت بی پایانه مظهر اولور » بیلرلشدر.

« علمک آرتدیگی کونی جاب حق مبارک قیاسون » دیهن پیغمبرکز مقتضیات زمانه و ایجابات فیه به مطابقت ایتکیز ایچون « دنیا ایشلرنده سیزندن دها طالعیز » دیدی. علم و معرفته و یرمش اولدیغی اهمیتنه بانیکنر که « بشکدن مزاره قدر ملک یشنه قوش و کیز » دیهرک اور و پالک بک یقین زمانلرده یا به بیلدیکی مجبوریته تحلی کوستره شددر. هله « ارکک قادین هر مؤمن کسه به طلب علم فرضدر دیهرک قادینلرک » بونده داخل اولدیغی بیلدیرمش اولمسی هیچده اونوما یکن. اولیلکه اسلاملرک اک اولوطلم سمالرندن یری « دینکیزک اوچده ایکیسنی شوقادیندن اوکره نیکن » دیدیکی بالذات حرم هاونی طایفه خاندنر.

تحصیلده کوریلله جک مشاق و مزاحمی تهیین مقصدیلله « بالکی بولنه کیدنه ملائکه قنادلرخی قور کوسکده یرلرده صولرده - دقت ایدیکیز هر دزلو وسائط صغریه دوشونلش اولیور - نه قدر عوالم وارسه هب اوکا دها ایدرلر.

طلب علمی عبادندن یوکسک طوتدیغی کوستر سوزلری شولردر :

« سبک اک بیایگزیدن بن نه قدر مقبول ایسه علم و عرفان صاحبه صوفی کیسه لردن او قدر مقبولدر » اوں دردنده بولنان آی بتون بیلدیزلردن نه قدر مستبر واولو ایسه بیلکی صاحبه دخی صوفیلردن او قدر بوکسکدر ..

« عالم پیغمبرلر صرهمنددر . عالم اولیان صوفی یای سز اوته بکزر » توسیع معلومات ، کسب اختصاص ایچون مزاجم سفر به نی استحقاق و مملکت ملیت و دینلرینه باقی برق هاء استفاده ملک ائمیننه غیرت اتمک لزومی کوسترتمک ایچون « علمی چینده دخی اولسه تحصیلنه کیدیگز » علم دیمکدن مقصد صرف علوم دینیہ اولیوب هر مطلب معتبری دیمک ایسته دیکنی بالطبع آکلا بورسکزر چونکه چینده علوم دینیہ اوله نزدی .

علم و معرفت ثروت ایله قائم اولدیغنی کوسترتمک ایچون قهر کفر اوله یازدیغنی سوبله دیکنی کی روتو فائل اولقی ایچق سمی ایله میسر اوله حقق تران کز « وامشوفی .. » « کره ارضه براوموزدن اور اوموزینه کیدیگز . رزیکزی اوله آراییکز » « انسان آایق چایشیدینی شبئی بولور . » بو بورمقله مسئله بی مزه واضح کوسترتمشدر .

بر مملکتک ثروتی آسایشیله قائم اولدیغندن « ارضه فساد یایمایکزر » « حقه قارشو دورانلرله ارضه فساد یاپانلرک جزالندیرلمسنی حاله کوره نفی واعدام ایدله لرینی امر ابتدایی کی اجرای شقاوت ایدلری مفسد و خائیلری ایسته مدیکنی جناب حق سزه بیلدیر بیرر . » برریکزرک مالکزی غیر مشروع بر صورتده یمیکز » « یالان سوبله مییکز » « کسه ه افترا اتمیکز » دین قرآن بوسدده بولری ده سویلنور : یالانچیلقی ، فتنه فجورلق ، مات اولادلری آرمسند فساد آیراق غیراق اتمک ، فساد قلبی اولق ، ریا کارلق ، مزورلک ، یوکاره سرکشک کوچکاری ازمک ، هرکسک مالنه قازانجه خیانت اتمک کی مساویدن اجتناب اتمک .

آسایشک حصولی ایسه عدالتک استقرارینه متوقف اولغله بایکزر نه لرله امر ایدلش سکز . « ان الله یأمرکم ان ... » هرایشی حق یلنه ، اهل ولایق کسه اوکا و بریکز انسانلر آرمسند حکم و بره جکزر زمان عدل ایله حکم ایدیگز . حق حق سز ایله ای بی کوتو ایله قایشدیرمایکزر ، بولری بررندن طریق ایدیگز « دیدیکی کی مکام اخلاقی کوسترتمک ایچون عدالتک یانه احسانک ترفیق امر ایدلشددر : ان الله یأمر بالعدل والاحسان ... »

جناب حق ایلمک ییانلرک اصلاح ایدلرک امکالینی ضایع اتمز . « برریکزرک آرمسنی بولغه داتما چایشکزر » انسانلرک آرمسنی بولانلر مقبولدر .

طریق غیراق ایله مرلک عدالتک ایکی یکی اولدیغندن یایما جفکری سوبله مییکز . « سربله دیککزی اجرا ایدیگز » « ویرکری سوزی بیانلر ماتی - که هریشی امله ترک اتمکدر - برینه قویانلردرکه « ای ایش کوزمش اولورلر » اک انی اک کوزل نه ایسه سوبله ملری بی بوللریمه تبلیغ ایت . « ای وایشه یارار شلرم بیانلره مؤده ویر » . سز ایلمکی اسم ایدر کوتو شیلردن چه کنیر وچکنه بررسکزر اک ای بر مات اوله ق کادیگز « ایلمک بایکزر بر خودار اولورسکزر » « اب الله صغنکزر برریکزدن آیرلیکزر » « یومشاق وکولر یوزلو داورانامش اولسه ک برقوب کیدرلر ایدی اوللری عفو ایت » .

عدالتی ملک اساسی دیبه کوستن پیغمبر اجرای عدالت له کچن برصاعتک یتش منه لك عبادندن خیرلی اولدیغنی صوبله مشدر .

عدالت له برابر مشورت له دخی امر ایدلمشکنز « برایش بیاجک زمان اوئلرله کوروش دانیش عزم ایله قرار ورنجه تکرل ایله » دت ایدیکز وتوکلک اکصوک بر تسایت معنویه اولدیغنی هم سز بیلکز همده سزی بوندن طولای میسکینک ایله اتهام ایدنلر له بالعمل کوسترکنز . اوله که احکام قرآندن استیاط ایدیلر بیان شویت سزه بردستور العمل اولسون :

ایسته بورسک یاردم ایتسون حق سکا

صور ، دوشوک ، بول ، قوش ، دیدین ، طوت دأما

عدالتک یالکز یوقاردن ویالکز اولای امور دن بکنسی وارد اولیه جغنی کوسترک ایچون قرآن ، فرد اعتبار ایله هر برکزک حق کو وحق جو اولما کزی امر ایدیور : « طوغرودن آیرلایکز » ه هلم کزه بیه اولسه طوغرودن شامایکز - طوغری بی حقیقی صویله یکنز ، « دنیاده اک شایان اعتماد ، اک حقیقی شی حقه اتباع ایتکدر » . « حقیقی حق سزی تفریق ایتسنی بیلکز . »

ایشته بوسویلدکاری یاپدقدن صوکرده درک یریکزی بوردکزی اعمار ایدیلر وارکا اهل وصال اولور سکنز . بونک ایچوندرک جناب حق سزه « ارضی صالحله ، مستحق ولایق کم ایسه اونلر ویره جکنز » بیور مشدر . صوکرده قطعی المقاد اولمق سزه دیورک : « ان تنصروا لله بنصرکم » اوامر وقوانین الهی بی پارسه کز سزه غالب کله جک کسه اوله ماز .

شیمدی شو امرله که سزک قانون مدنی وحق قانون اساسیکزک روحی مشابه سنده در . باقکز فصل خلاصه ایدیلر :

ارضه صالح اولق ایچون بونک لایق اولق لازم . بو استحقاق ولایق ایسه ترقیه مستند اوله بیه جک همران ایله اولور . ترقی دخی علم و عرفان ، علم و عرفان ثروت ، مشروع قازانجک و غرنه نه درجه متوقف ایسه ثروت آسایشک تأمیننه و بو مشروع قازانجک مظهر حمایه اولمسنه وابسته درک بونلر مطلقا عدالتک استقرارینه باغلیدر .

ایشته بونلری یاپان مللرک پایدار اولور . بو اخلاقه صاحب انسانلرک ارضی اعمار ایدر نهایت شو قرانیفی احرا ایدن دولتلردرک مللرینک تسخیر قابونه موقی اولور . و بناء علیه عموم مللرجه مظهر امن و اعتماد اوله بیلر بونلرک کانه سنه سزاً سور سکن شیمدی بقدر بوندن اصل تعامی ایدیککزه بردرلو عقل ایردیر میورز ، بونلرک تمامی تطبیقی تأمیننه صرف ایدم جککز غیرت هم ، بالذات کندی موجودیتکزی قورقاره حق همده دینککزک تعریضدن تخلیص کریبان ایتسنی موجب اوله جقدر .

اقوام غریبه مال حاکم سنک بیه شیمدی به قدر یاپدنلری شیلر وارک سز اولرک تمامی اجرا سنه مأمور سکنز ، دیا مجبور سکنز : حوزه ممالککزه بولان و ذمی تعبیر ایدیلان اقوام غیر مسلمه حقنده پیغمبرککزک شو سوزی ، لایموت اولان شو امرینی انفا ایدر سکه کز یکی واسکی دنیا سزک دینککزک علوتنه نکشت بردهان بقدر اوله جقدر اوده شودرک :

حاکم بولدیغکز برلده اقلیت مشابه سنده اولان ملل غیر مسلمه سزک فائل اولدیغکز حقونک هیننه مظهر وعینی مکفیتکزه مکلف اولدیلریدر .

« اهم مالنا واهلهم ماعیلنا »

بناءً علیه سز دنیا امرورنده بنون عالمسکز دینه پیغمبرکز زمانه کوره احکامکز دخی تبدلنه قائل اولمکزنی امر ابدیور . نحت حاکمیتکزده بولنان اقوامکله حاله کوره کندنی آفاننده انکشافلرینی شیمدی ایسته من ویلسون پیغمبرکزک آمانه خدمت ایتمکدن بشقه برشی یامیور . سز بولری سوه سوه یاییکز وکوترکز . همومیت اعتبارله کوترکزکه ترقی وزمانه انطباق ایچون دینه کزده هیچ برحائل یوق ، کوترکزکه بحسب الظروف حرکت ، آن وبرکه موجب تهلی اولسون ، دینکزک مقتضیات روحیه سنددر .

یالمکز سزه صوک نصیحت شو اولسون که هر وقت اولدینی کبی تقلیددن ، قوییه عیسلکدن اجتناب ایدیکز . سز فاضل ایکن اغیاره تقلید درکمنه دوشدیککز آندن اعتباراً جاه و جنابکزنی بالظه لادیکز .

عدالت ، امن و آسایش ، علم و رزق ایچون صهی و عمل ، محافظه موجودیت ایله ارضه و ورث اولق ایچون ترقی و صلاح ایله مأمورسکز .

اخلاق و مزایای علویه به نائلته چالیشمق ، کذب و فساددن ، نفاق و شقاقدن ، عظمت و احتراصدن اجتناب ایتک سزک دخی و عرفانی عنعناتکز مقتضاسیدر .

خالق آرمنه بولری نشر و تطبیق ایدر زمانه تطابق ایچون اصطفا به اوغراتیرسه کز سزدن ائی معاصری اولور ؟ عصریه شمه ایچون الکزده متین اساسات وار . تقلید ایتکه نه حاجت ، تکرار سویلرم ، تقلیدرکه سزی محو و برباد ایتش و ابد کله شد .

ترلا سزک موقع جغرافیسی ، استعداد طبیعیسی بیلمه دن ایچنده مکنوز کرانها معادن خبری اولادن لوازم و ضروریات اولیه نی استحضار ایتدن مختلف و متعدد قوم شولرینک جنت آسا بجه لرینی تقلید ایتک سازه سیله کوردیکی متنوع آغاج و چیچک لری اولدقلری کبی آلوبده نتیجه ده هیچ برشی یاقه میه جنی طبیعی اولان چفتچینک حاله بکزه میکز . او آدم « حیرالدنیا و الاخره » نخبه سمنه دوچار اولور .

اوروپا مندیقی اوروپا یالیر ایچون هیچ شمه یوق که نافعدر . اونده کوردکلرکزی اوراسی بیلهرک یابدینی کبی همان کافه مشهوداتکز روح اشیانک و مقتضیات مصاحتک محصول ابدعیدر . سز دخی ایجاب مصاحت و مقتضیات ظروفی دوشونهوک : عنعناتکزک ، اخلاقکزک ، توکا کوره انکشافنه چالیشیر و ترلا کزی آکلایه رق ایچنده عندهج خزانتی خام اولق احتمالی اولان جواهری میدانه چقارهرق وسائط عصریه احاطه سیله مقبر برحاله افراغ ایدلسنه چالیشه رق استفاده ایتنی بیلمکز .

ایشیدپورم که فرقه لر تشکیل ایدپورسکز . پیغمبرکز « اختلاف امتی رحمة » دیدیکنه نظراً بک اعدادر . آنجق قورقارم که بونده ده تقلیده صابورسکز . ینه ایچندن چبقامادیفکز کیریویه دوشه جکسکز . فرقه دیمک فرقه دیمک دظدر . برنجیسی ، که اجتماعده اختلافدر . نه قدر مشرع ایسه منافع ، لک و ملتی شخصیات و مدعیانه فدای دیمک اولان ایکنجیسی لفا محرمدر « ولا تفرقو ... » و فرقه به اوغرامایکز غیب ایدر و غیب اولورسکز « بیورلشدر .

دینکزک دیموقراط بر دیندر « ان اکرمکم عندالله انفسکم ... » « نزدالله ائک مکرمکز ایلک بیانی و مخالفدن اجتناب ایدوب خطیثانده اصرار ایتمین ، هر ایشنی دوشونهوک آکلایه رق یاپان و اصلاً غرور کتیرمین سوزی اوزینه اویغون اولالردر . »

اسلامیتك حدت ايله كوزلری قاشدیرایی و شرق و غربی اقوام مختلفه سی کدیسنه ربط و تسخیر ایلدیکی زمانلرده کی خلفا و امرا کزک رطایا و برایا کزک اخلاق و مشواری سوبلك سزه تاریخ اسلامی تکرار دیمک اوله میندن بوکا نظر دقتکزی جلب ایدرم .

أودت ده موقراسی دینکزک روحنده عمل و احسان مبیای تأسکزده . تهلی و نجاحی مستلزم نه وارسه احرا و تطبیق دینکزک حکمت تکویننده در « ان هذا القرآن یهدی ... »
« نه که صاغلام و طوغرودر ، نه که باعث نجات و موجب فلاحدر . بو قرآن اونی کوستر .
او طریق هدایت ایهال ایدر . »

پیغمبر کز هم محافظه کارانی ، اصطفایه اوغرائقی صورتیه محافظه کارانی همده معتدل ترقی و رلکی کوستر مشدر . بوکا مثال ایراد ایتک اصول فقه درسی و بر مکدر . مع هذا فرصت دوشد کجه بونلزه آیری آیری دقتکزی جابه چایشیرم .

خلفای راشدین یکی تاقی ایتش اولدقلری بهض احکامی مقتضیات زمانه کوره تفسیر و تطبیقهده هیچده نرود کوستر مدیلر . آنجق فرقه دیمک اولان مذاهبک برار زمان کچدکدن صوکره میدانه کیش اولدقلرینی اونونمامکن احجاب ایدر . همده اختلافات یک فرعیدر و کافه سی ازمنه یک و مقتضیات حاله تاتک محصول ایلا دیدر ، سز دخی یا به جفکیز فرقه لزه بونلردن درس آلیکنر ، امثال ایدیکنر ، شو فرق ایلکه عصرک مقتضیاتندن طوغه حق ذهابکزک اولجه تعلیم و تنویر ایدر حکمکن افراد طرفندن هم منتظر و همده مدرک اولسنه دقت ایدکنر اجتهادکنر برار تقلید اجر آتکنر بر قویا محصول اولسون . روحکزه مطابق روحکزک عصر به شمه سینه موافق اولسون . اساسی صار صمیه حق و غایه سی وطنه نافع اوله حق هر درلو اجتهاددن حاله کوره استفاده مطلقدر . بز نمنی ایدم که هانکیسی سزی نجاحه ایصال ایدر سه جناب حق اونی میسر قیلسون . شرائط سالفه تحتنده معتدل ترقی پروردک ظن ایدم رز که سزه چوق خدمت ایدم بیایر .

بناء علیه « ۱ » مارالذکر اساسات دینیته تمامی تطبیق . « ۲ » اصطفا ی عنعنات . « ۳ » مقتضیات عصره مطاقتک افراددن تطبیقهه بانلامق .

ایشته سزی قورقا و حق اوچ اقنوم .

بوالری یا یق دیمک حقیقهه « بالکیز حقیقهه اتباع دیمک ایدمده تا کید ایتش اولانی ایچون اجتناب ایتمه کنر لازمکه جک اوچ سی وار که باعث فلاکتکنر اولدقلرندن آیرجه ذکره شایاندر :

« ۱ » عملده کی خطیئات و خطیئانده اصرار « ۲ » فکر کزه اویغون بولما دیکنر اجتهادی اسکان « ۳ » حق چکنمک ظاهراً اوچ کی کوربنان بو مساوی ده حقیقهه دردر . طوغرولفدن آیراق .
وارسه سزک ایچون ره ناسس بو صورتیه و آنجق بو صورتیه حصوله کله بیکنی بیلهرک هان ایشه باشلا یکنر .

« ان الله لا یضیع اجر من احسن عملا .. » طرایه ۲۸ تشرین ثانی سنه ۳۴

بیروت طبعیه سی

نیز بولوژی معلمی دوقتور

مصیر جمیل